

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/153/2018
Identifikačné číslo spisu:	4114207300
Dátum vydania rozhodnutia:	29.04.2019
Meno a priezvisko:	Mgr. Katarína Beniačová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:4114207300.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu L. W., bývajúceho v M., S. N. X, zastúpeného JUDr. Petrom Timkom, advokátom v Mani, Pri parku 8, proti žalovaným 1/ Š. F., bývajúcim v I. U. M., C. X, 2/ Š. F., bývajúcim v I. U. M., F. X, 3/ D. Š., bývajúcim v M., C. X, 4/ L. F., bývajúcej v D. XXX, o zaplatenie 6 404,- eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 14 C 46/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 9. novembra 2016, sp. zn. 25 Co 439/2016 v spojení s jeho opravným uznesením z 31. júla 2018 č.k. 25 Co 439/2016-222, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní 1/ až 4/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 9. mája 2016, č.k. 14 C 46/2014-129 v spojení s jeho opravným uznesením z 30. mája 2018, č.k. 14 C 46/2014-222 (ktorým opravil v záhlaví priezvisko žalovanej 4/) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal proti žalovanému 1/ zaplatenia sumy 1 200,- eur s príslušenstvom, žalovanému 2/ sumy 1 880,- eur s príslušenstvom, žalovanému 3/ sumy 950,- eur s príslušenstvom a žalovanej 4/ sumy 1 424,- eur s príslušenstvom titulom vrátenia pôžičky, ktorú v tejto výške žalovaným poskytol. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 657, § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, vecne tým, že žalobca síce poskytoval finančné prostriedky žalovaným, ale nepreukázal, že sa jednalo o poskytnutie pôžičiek. Finančné prostriedky, ktoré žalovaným zasielal, boli určené na úhradu mýta a pohonných hmôt, ak im nebola poskytnutá dostatočná finančná hotovosť, pretože žalovaní pracovali vo firme Express Cargo s. r. o. ako šoféri a žalobca v nej tiež pracoval ako dispečer. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 142 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. (ďalej len „O.s.p.“) tak, že žalovaným nepriznal náhradu trov konania, pretože si ich neuplatnili.

2. Krajský súd v Nitre na odvolanie žalobcu rozsudkom z 9. novembra 2016 sp. zn. 25 Co 439/2016 v spojení s opravným uznesením z 31. júla 2018 č.k. 25 Co 439/2016-222 (ktorým opravil v záhlaví priezvisko žalovanej 4/) napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“) a priznal

žalobcom 1/ až 4/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania (pozn. najvyššieho súdu správne malo byť uvedené žalovaným 1/ až 4/ rade). V odôvodnení svojho rozhodnutia skonštatoval správnosť dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie a podrobnejšie sa zaoberal odpoveďou na podstatné dôvody podaného odvolania. Žalobca namietal nedostatočné dokazovanie súdom prvej inštancie a s tým súvisiace nesprávne skutkové zistenia a následné nesprávne právne posúdenie veci. Odvolávajúc sa na správnosť záverov súdu prvej inštancie v otázke dôkazného bremena pri uplatňovaní nároku zo zmluvy o pôžičke uviedol, že žalobca v žalobe tvrdil, že finančné prostriedky poskytol žalovaným zo svojho účtu titulom pôžičky, v priebehu celého konania však ani raz neuviedol, kedy, kde a s akým obsahom bola čo i len jedna zmluva o pôžičke so žalovanými uzatvorená. Žalovaní vo svojich výpovediach zhodne popreli uzavretie zmlúv o pôžičkách, k čomu žalobca nemal žiadne pripomienky, nekonfrontoval ich za účelom preukázania základných náležitostí zmlúv o pôžičke. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie vychádzal zo správnej interpretácie ustanovenia § 657 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého vznik pôžičky predpokladá uzavretia zmluvy a nie len prenechanie predmetu pôžičky dlžníkovi a keďže táto skutočnosť z vykonaného dokazovania nevyplynula nedošlo k uzavretiu zmlúv o pôžičkách medzi žalobcom a žalovanými. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že žalobca nemá nárok na úhradu žalovaných súm ani z titulu bezdôvodného obohatenia, pretože k nemu na strane žalovaných nedošlo, okrem toho žalobca v odvolaní iba polemizoval o uplatnení nároku titulom bezdôvodného obohatenia no neuviedol o aké bezdôvodné obohatenie sa malo jednať. O nároku o náhradu trov konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 C.s.p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktoré odôvodnil tým, že súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.). Vo svojom dovolaní vytýkal súdom nižších inštancií, že nesprávne a nedostatočne zistili skutkový stav, ak vychádzali zo zavádzajúcich a nepravdivých tvrdení žalovaných a zo spochybnených a nedôveryhodných dôkazov, že sa nevysporiadali s jeho tvrdeniami a právnymi názormi a bez vykonania ním navrhnutých dôkazov dospeli k záveru, že neuniesol dôkazné bremeno na preukázanie opodstatnenosti uplatneného nároku. Z vykonaného dokazovania bolo preukázané plnenie pripojenými bankovými dokladmi. Okrem toho prijatie žalovanej sumy nebolo medzi stranami sporné, nikto zo žalovaných nepoprel, že jeho majetková sféra sa zväčšila o žalobou uplatnené sumy. Jedinou obranou žalovaných bol právny titul prijatých peňazí, o ktorých všetci tvrdili, že sa jednalo o výpomoc žalobcu pri financovaní šoférskeho výdavku žalovaných. Takýto záver však nepotvrďovalo účtovníctvo firmy Express Cargo s. r. o. ani výpoveď účtovníčky tejto firmy. Keď chcel nepravdivosť obrany žalovaných preukázať výsluchom svedka I. W., tento dôkaz ako aj ostatné boli súdmi odmietnuté ako nadbytočné. Žalobca prípustnosť dovolania odôvodňoval aj tým, že odvolací súd sa spolu so súdom prvej inštancie odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v otázke pôžičkových záväzkov, čím je daná existencia dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. Uviedol, že ustálená súdna prax dlhodobo zastáva názor, že právna kvalifikácia žalovaného nároku nie je obligatórnou náležitosťou žaloby dokonca ani vtedy, keď je žalujúca strana zastúpená advokátom. Ak súd potencionálne identifikuje iný právny titul než je primárne uplatnený v žalobe, ktorý však zodpovedá zistenému skutkovému stavu, celkom zaistuje daný dôvod na vyhovie žaloby. Navrhol, aby dovolací súd zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na nové konanie, alternatívne sám vo veci rozhodol a jeho žalobe vyhovel.

4. Žalovaní 1/ až 4/ vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu vyjadrili nesúhlas s podaným dovolaním a označili ho za účelové konanie žalobcu. Poukázali na to, že žalobca ako dôvod uvádzal odklon súdov nižších inštancií od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu bez toho, aby sám v predmetnom dovolaní uviedol aspoň jedno rozhodnutie, ktoré je v rozpore s rozsudkom odvolacieho súdu. Žalobca počas celého konania tvrdil, že si od neho pýtali peniaze kvôli tomu, že nemali riadne a včas zaplatené faktúry alebo sa dostali do zlej finančnej situácie. Tieto tvrdenia zhodne popreli s tým, že sa nenachádzali v ťažkej životnej situácii, v ktorej by si potrebovali požičať finančné prostriedky od žalobcu. Stotožnili sa s postupom súdov nižších inštancií, ktoré nepovažovali za potrebné vykonať dôkazy navrhnuté žalobcom vzhľadom na to, že dokazovanie, ktoré bolo súdmi vykonané v dostatočnom rozsahu postačovalo na rozhodnutie.

5. Žalobca v písomnom podaní zo 6. augusta 2018 označenom ako „VYJADRENIE v dovolacom konaní“ doplnil dôvody podaného dovolania podľa § 420 písm. f/ C.s.p. o námietku nedostatočného odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu. Ďalej uviedol, že nesprávnosť právneho posúdenia veci v

súvislosti s namietaným odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a naplnenie vady podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. vidí v tom, že v konaní boli zistené a ustálené všetky náležitosti, ktoré rozhodovacia prax dovolacieho súdu označuje za určujúce pre záver o existencii právneho vzťahu z titulu pôžičky. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia najvyššieho súdu z 30. júna 2010, sp. zn. 3 Cdo 325/2009, zo dňa 23. mája 2012 sp. zn. 1 Cdo 78/2010 a z 21. marca 2012 sp. zn. 5 Cdo 238/2010. V prípade, ak by súdy dospeli k záveru o neplatnosti zmluvného vzťahu z titulu pôžičky, potom považoval za akceptovateľný jediný právny záver a to, že peniaze, ktoré od neho žalovaní prijali od začiatku nemajú platný právny titul a žalovaní ich musia vrátiť. Neexistencia právneho dôvodu daná od začiatku znamená, že vôbec nenastala právna skutočnosť, ktorá by mala za následok vznik právneho vzťahu, obsahom ktorého by bola povinnosť a zároveň právo na poskytnuté plnenie. V tejto súvislosti odkázal na rozsudok najvyššieho súdu z 15. decembra 2005 sp. zn. 4 Cdo 237/2005 a nález Ústavného súdu SR z 2. marca 2016 č.k. II. ÚS 620/2015.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre to, aby uskutočnil meritórny dovolací prieskum napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo.

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom procese zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Ako už Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval vo viacerých skorších rozhodnutiach (por. napr. sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012, 7 Cdo 92/2012), dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Tejto mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C.s.p. proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

8. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (por. § 428 C.s.p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C.s.p., je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 C.s.p. v spojení s § 431 ods. 1 C.s.p. a § 432 ods. 1 C.s.p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

9. V danom prípade dovolateľ uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p., podľa ktorého je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí), ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Za porušenie práva na spravodlivý

proces možno považovať taký postup súdu, ktorým sa znemožnila, odňala alebo sťažila realizácia tých procesných práv, ktoré strane civilného súdneho konania procesné predpisy priznávajú za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov, čím bola zmarená možnosť jej aktívnej účasti na konaní. Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 420 C.s.p. nie je významný subjektívny názor procesnej strany tvrdiacej, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

11. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a marenie možnosti jej aktívnej účasti na konaní (por. R 129/1999, ale tiež rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

12. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom procese, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (por. rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 ECdo 10/2014 a 3 Cdo 146/2013). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu treba pojem „procesný postup“ súdu vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016.

13. Pokiaľ dovolateľ tvrdí, že súdy vykonané dôkazy nevyhodnotili správne, skutkový stav zisťovali jednostranne v jeho neprospech, nevykonali ním navrhované dôkazy, nezaoberali sa ním tvrdenými skutočnosťami a vzali na zreteľ spochybnené a nedôveryhodné dôkazy, a teda vychádzali z nesprávnych skutkových zistení a skutkových záverov, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p.

14. Z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

15. Najvyšší súd - i keď vtedy ešte s prihliadnutím na právnu úpravu účinnú do 30. júna 2016 - v zrušujúcom uznesení sp. zn. 3 Cdo 252/2015 uviedol, že dokazovaním je časť civilného konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súdom v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu, a nie účastníkov konania (viď tiež uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 99/2011, 2 Cdo 141/2012, 4 Cdo 125/2012, 5 Cdo 251/2012, 6 Cdo 36/2011 a 7 Cdo 34/2011). Pokiaľ súd v priebehu civilného konania (prípadne) nevykonával všetky navrhované dôkazy alebo vykonával iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (viď R 125/1999). V takom prípade môžu byť síce nedostatočne zistené rozhodujúce skutkové okolnosti (čo v konečnom dôsledku môže viesť dokonca až k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), táto nesprávnosť ale v zmysle už dávnejšej judikatúry najvyššieho súdu nezakladá vadu zmatečnosti (k tomu viď R 37/1993 a 3 Cdo 219/2013, 3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 60/2012, 7 Cdo 86/2012 a 7 Cdo 36/2011).

16. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov, ktoré dovolateľ naznačuje v dovolaní, nie je v rozhodovacej

praxi dovolacieho súdu považované za vadu zmätočnosti, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania. Súdna prax sa ustálila na názore, že ak súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania (viď R 42/1993, ale aj 1 Cdo 85/2010, 1 Cdo 18/2011, 3 Cdo 268/2012, 4 Cdo 314/2012, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 104/2010, 7 Cdo 248/2012).

17. Pokiaľ teda žalobca v dovolaní poukazuje na to, že v konaní neboli vykonané ním navrhnuté dôkazy – výsluch svedka Ivana Holku, oboznámenie sa s účtovnými dokladmi spoločnosti Express Cargo, s.r.o. a rovnako naznačuje nesprávne vyhodnotenie dôkazov, prípadne neúplné zistenie skutkového stavu, podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani v zmysle novej právnej úpravy civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ C.s.p. nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 8 Cdo 187/2017).

18. Na podklade uvedeného dovolací súd uzatvára, že prípustnosť dovolania žalobcu z § 420 písm. f/ C.s.p. nevyplýva.

19. Z obsahu žalobcom podaného dovolania vyplýva, že jeho prípustnosť vyvodzuje tiež z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

20. Dovolanie prípustné podľa § 421 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

21. V prípade dovolania, prípustnosť ktorého vyvodzuje dovolateľ z § 421 C.s.p., má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 C.s.p.) kľúčový význam. Závery o (ne)prípustnosti dovolania prijíma dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (por. § 432 C.s.p.). Výsledok posúdenia prípustnosti dovolania je teda podmienený tým, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky, a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

22. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 C.s.p., musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Zároveň platí, že musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním, teda o právnu otázku rozhodujúcu pre rozhodnutie vo veci samej. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 C.s.p. musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Pre posúdenie, či ide o právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej a pre posúdenie prípustnosti dovolania, nie je rozhodujúci subjektívny názor strany sporu, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale významný je výlučne záver dovolacieho súdu rozhodujúceho o jej dovolaní.

23. Súčasná judikatúra najvyššieho súdu sa ustálila na tom, že v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od

ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená. Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.

24. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., nevymedzí právnu otázku a neoznačí ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky a nekonkretizovania podstaty odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nemôže ale najvyšší súd pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa, z vlastnej iniciatívy vyhľadávať všetky rozhodnutia dovolacieho súdu týkajúce sa danej problematiky a následne posudzovať, či sa odvolací súd odklonil od názorov v nich vyjadrených; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priechiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v Civilnom sporovom poriadku, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 C.s.p.

25. Vychádzajúc z vyššie uvedenej ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je teda povinnosťou dovolateľa pri vymedzení dovolacieho dôvodu v prípade dovolania prípustného podľa § 421 ods. 1 C.s.p. výslovne uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, konkretizovať, ako podľa jeho názoru mal odvolací súd konkrétnu právnu otázku správne vyriešiť, a zároveň ak má byť dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., musí dovolateľ špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu s uvedením konkrétnych rozhodnutí dovolacieho súdu, od ktorej sa mal podľa jeho názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť (R 83/2018). Iba ak sú všetky uvedené kumulatívne podmienky splnené, môže dovolací súd pristúpiť k uskutočneniu meritórneho dovolacieho prieskumu, v opačnom prípade dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 447 písm. f/ C.s.p.

26. V prejednávanej veci dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu zo 7. februára 2017, ktoré bolo doručené súdu prvej inštancie 8. februára 2017 neobsahuje vyššie uvedené zákonné vymedzenie dovolacieho dôvodu spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 C.s.p. Dovolateľ vo svojom dovolaní uviedol len všeobecnú charakteristiku nesprávnosti, ku ktorej podľa jeho názoru došlo pred prvoinštančným a odvolacím súdom (dovolateľ v dovolaní súdom vytýka, že sa odklonili od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v otázke pôžičkových záväzkov) Nešpecifikoval však právnu otázku, pri vyriešení ktorej sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.), ani neuviedol, ako mal odvolací súd podľa jeho názoru nastolenú právnu otázku (resp. nastolené právne otázky) správne riešiť a nešpecifikoval ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu s uvedením konkrétnych rozhodnutí dovolacieho súdu, od ktorých sa mal odvolací súd odkloniť.

27. Následným podaním zo 6. augusta 2018, doručeným dovolaciemu súdu 9. augusta 2018 označeným ako „VYJADRENIE v dovolacom konaní“ označil rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sa podľa jeho tvrdenia zaoberali existenciou právneho vzťahu z titulu pôžičky.

28. V zmysle § 434 C.s.p. dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. Žalobcovi lehota na podanie dovolania uplynula 7. februára 2017 (§ 427 ods. 1 C.s.p.), na vyššie uvedené vyjadrenie tak dovolací súd nemohol prihliadať. Odhliadnuc od tejto skutočnosti, dovolateľ však ani týmto podaním nevymedzil dovolací dôvod o nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom v súlade s ustanovením § 432 ods. 2 C.s.p.

29. Z vyššie uvedených dôvodov dovolací súd odmietol dovolanie žalobcu, a to v časti namietajúcej vadu zmätočnosti (§ 420 písm. f/ C.s.p.) ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému

nie je dovolanie prípustné, podľa ustanovenia § 447 písm. c/ C.s.p. a vo zvyšnej časti namietajúcej odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu podľa ustanovenia § 447 písm. f/ C.s.p.

30. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta C.s.p.). O výške náhrady trov dovolacieho konania žalovanej rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

31. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 2 : 1.

32. Podľa § 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. pripája predseda senátu k tomuto rozhodnutiu odlišné stanovisko.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.